

Києво-Печерський
ліцей №171 "Лідер"

Соціально-
психологічна служба

II-гі загальноліцейні
батьківські збори на тему:

Взаємодія батьків і школи – запорука гармонійного та емпатійного виховання дитини

Єдність сім'ї та школи

Основним ядром на сучасному етапі навчання й виховання дітей є школа. Але необхідно зазначити, що без єдності зусиль із сім'єю ефективність цих процесів буде низькою. Адже саме в сім'ї дитина засвоює морально-етичні норми, на яких споконвіку ґрунтується педагогічна робота.

Синергія сім'ї та школи відіграє важливу роль у вирішенні завдань всебічного розвитку особистості учня. Проте іноді в шкільному та сімейному вихованні немає узгодженості. Це ускладнює процес формування свідомості та поведінки дітей. **Тісна співдружність школи та сім'ї допомагає забезпечити єдність вимог і виховних впливів.**

Партнерство заради успіху дітей

Взаємодія між батьками та школою в рамках педагогіки партнерства **включає такі елементи:**

Постійну комунікацію, яка дозволяє оперативно реагувати на будь-які зміни та проблеми (створення чатів/груп у месенджерах, проведення батьківських зборів, записи вчителя в щоденнику учня, виписки оцінок за попередні тижні).

Неформальне спілкування (спільне святкування визначних подій та свят, які мають важливе значення для життя дітей та школи).

Усебічну допомогу й участь батьків у організації та проведенні свят, ярмарок, тематичних та позашкільних заходів.

Участь батьків у навчальному житті своїх дітей (добровільна допомога під час створення навчальних матеріалів та формування освітнього середовища, обмін життєвим та професійним досвідом).

Батьківський день

Це щотижнева ініціатива школи, яка сприяє плідній взаємодії між батьками та педагогічним колективом. Батьки заздалегідь (наприклад, за два дні) домовляються з класним керівником про час і день зустрічі з учителем-предметником для обговорення питань, що їх цікавлять (наприклад, успішність у навчанні, покращення поведінки дитини тощо).

Плідний обмін інформацією дозволяє батькам отримати конкретні поради щодо попередження та надолуження прогалин у знаннях дитини та стратегій покращення продуктивності на уроці.

Цей формат сприяє встановленню тісного партнерства між сім'єю та школою для спільного досягнення найкращих результатів у розвитку та вихованні дитини.

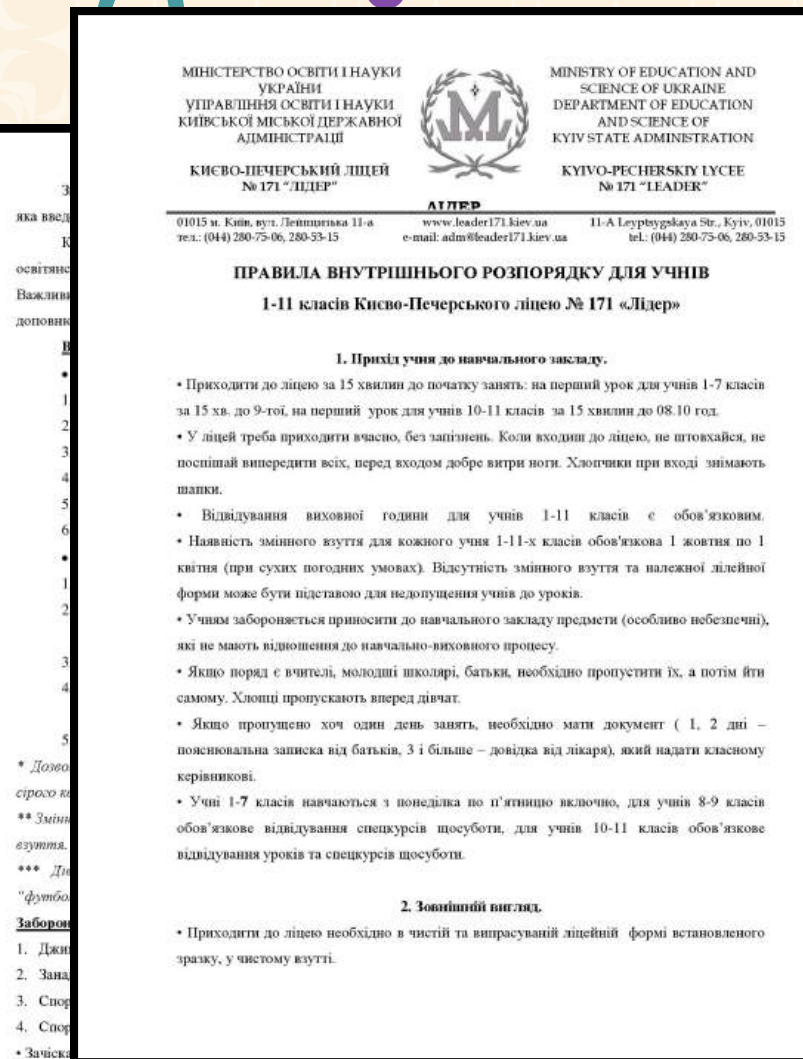
Правила внутрішнього розпорядку для ліцеїстів

Важливою складовою ефективної освітньої атмосфери є дотримання чітких правил внутрішнього розпорядку для учнів ліцею. **Ці правила покликані створити безпечне та дружнє середовище й сприяти успішному навчанню та розвитку ліцеїстів.**

Правила визначають стандарти поведінки, регламент часу та інші аспекти, які сприяють навчанню й вихованню. Вони допомагають уникнути конфліктів, підтримують дисципліну та встановлюють важливі навички самодисципліни та відповідальності.

Батькам варто долучити свою підтримку до цього процесу, ознайомити дітей із правилами та пояснити їх важливість.

Спільними зусиллями ми створимо середовище, де кожен учень зможе максимально реалізувати свій потенціал та зберегти позитивний досвід навчання.

ПРАВИЛА ВНУТРІШНЬОГО РОЗПОРЯДКУ ДЛЯ УЧНІВ 1-11 класів Києво-Печерського ліцею № 171 «Лідер»

[CLICK HERE](#)

Сімейний статут

У родині мають бути встановлені власні правила поведінки та взаємин — так званий сімейний статут.

Правила дають дитині відчуття кордонів та безпеки. Коли дитина знає, що можна робити, а що — ні, яка поведінка є бажаною, а яка — небажаною і за яку саме поведінку може настати покарання, тоді вона буде відчувати себе у безпеці та розуміти очікування дорослих щодо себе та своєї поведінки.

Ефективне та результативне сімейне виховання можливе, якщо воно буде здійснюватися за таких умов: батьківське тепло, взаємна повага в сім'ї, довіра до дитини; частота й інтенсивність спілкування з батьками; сімейна дисципліна, методи позитивного виховання, які використовуються батьками; власний приклад батьків.

Якими мають бути правила?

Правила мають бути:

- сталими.
- чіткими;
- зрозумілими;
- обґрунтованими.

Але з дорослішанням дитини вони можуть:

- зникати;
- змінюватися;
- додаватися.

Усі зміни в правилах обговорюються на своєрідних сімейних нарадах, у яких беруть участь усі члени родини. На них потрібно пояснювати необхідність введення нового правила або неактуальність існуючого. *(Наприклад, дитина вже стала старшою і може лягати спати на годину пізніше, але з тієї самої причини вона тепер має що суботи прибирати у своїй кімнаті).*

Як скласти перелік правил?

Важливо!

До списку правил обов'язково мають увійти також правила, запропоновані дітьми. Це дозволить їм відчувати належність до родини і власну значущість, а отже - відповідальність за дотримання правил.

Оберіть день та час, коли вся родина може зібратись разом і обговорити всі можливі правила.

Запропонуйте всім членам родини записати, **які, на їхню думку, правила вже існують у родині** (вони можуть стосуватися різних сфер життя):

- ввічливе спілкування між членами родини;
- розподіл обов'язків;
- дотримання режиму дня;
- обмеження використання гаджетів;
- ...

Разом обговоріть запропоновані усіма правила і визначте:

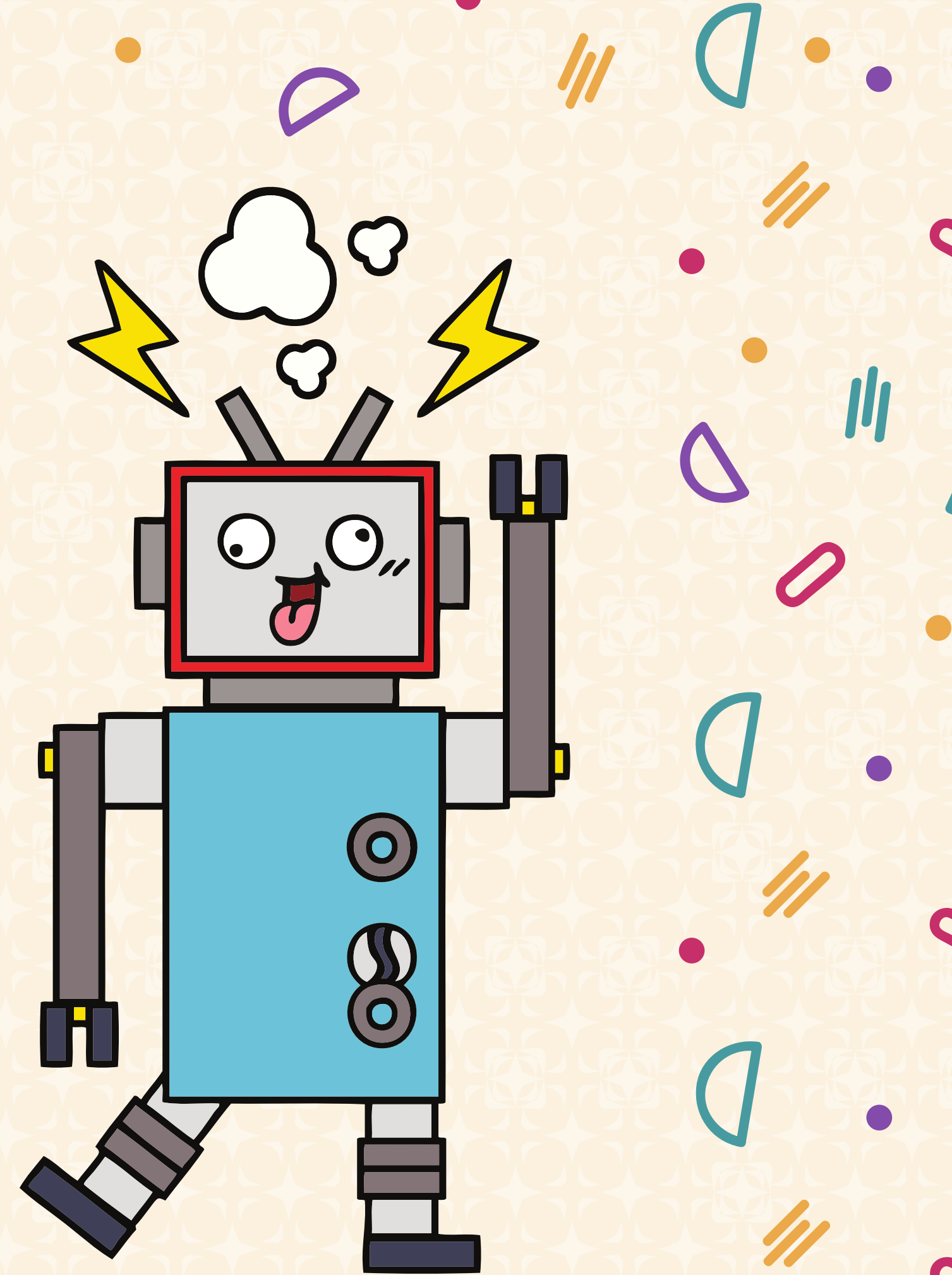
- які з них корисні для всієї родини;
- які варто додати.

Для початку 10-ти правил буде достатньо.

Чи завжди «працюють» правила?

Встановлення правил не завжди відбувається легко. Часто батьки стикаються з тим, що правила, які вони запровадили, не працюють, серед причин виділяють такі:

- **Відсутність у батьків єдиної думки** щодо того чи іншого правила.
- **Ті самі речі під впливом настрою то забороняють, то дозволяють.**
- **Виконання правил вибіркове** залежно від ситуації.
- **Встановлені правила необґрунтовані** й не мають ніякої конструктивної функції.
- **Вимог та заборон надто багато:** коли на кожне своє «хочу» дитина чує «не можна». У такому разі дитині нічого не залишається, як хитрувати, оскільки досягти свого в адекватний спосіб неможливо.

Пам'ятайте: діти копіюють дорослих

Якщо ви хочете, щоб діти дотримувалися правил та обіцянок, ви теж маєте їх дотримуватися.

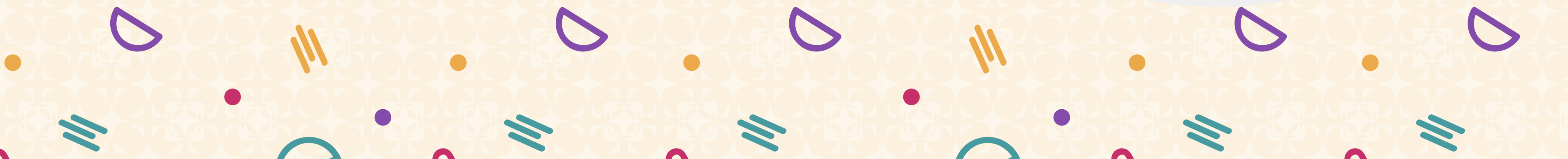
Наприклад, ви хочете, щоб дитина завжди дякувала за послугу. Відтак **недостатньо це прописати в правилах для дитини** — це має бути правилом для **всієї сім'ї**. Тож дякуйте і ви (у спілкуванні як з іншими дорослими, так і з дітьми) - і дитина неодмінно навчиться дякувати!

Що робити, щоб правила виконувалися?

Найкраща стратегія — **використовувати позитивні наслідки.**

Концепція дуже проста: якщо людина в результаті своєї поведінки переживає позитивні наслідки, вона скоріше за все повторить цю поведінку в майбутньому.

Наприклад, якщо ваші діти в захваті від нової страви, ви, вірогідно, приготуєте її знову (*поведінка — приготування нової страви; підкріплення — позитивна реакція дітей; чому — ви відчуваєтеся добре, коли ваші діти схвалюють те, що ви робите; результат — ви відчуваєте себе гарною мамою/татом*).

Види винагород

Словесна похвала (підвищує самооцінку та дає почуття власної гідності): хвалити дитину за те, що вона робить добре; **хвалити дитину за те, що вона робить добре, в присутності інших людей.** («Мамо, подивися, що я зробив» — «Це дуже гарно, я пишаюся тобою».)

Позитивна увага: читання; розмови; спільні ігри, прогулянки; морозиво; похід до кінотеатру тощо. («Ти закінчиш виконувати домашнє завдання, а потім ми разом прочитаємо твою улюблену книжку».)

Неочікувані сюрпризи: невеличкі подарунки; відвідування ігрового майданчика, тематичного заходу.

Винагороди за домовленістю: бонуси, привілеї; підйом пізніше вранці в суботу чи неділю; додатковий час для вечірнього перегляду телевізора або гри за комп'ютером; самостійне приготування сніданку.

Секрети винагород

Позитивні винагороди за бажану поведінку ефективні в навчанні дитини новим моделям поведінки:

- **Поведінка, яка винагороджується, скоріше за все повторюватиметься та збережеться на тривалий термін, оскільки дитина цінує винагороду.**
- Покаранням ми лише намагаємося зупинити небажану поведінку.
- Позитивні підкріплення **допомагають підтримати дитину в навчанні та керуванні бажаною альтернативною поведінкою, якою можна замінити небажану поведінку для того, щоб досягти мети.**
- **Винагороди покращують самооцінку** й дають дитині впевненість у тому, що вона може і зробить те, чого від неї очікують, або те, що буде правильним.
- Винагороди **покращують стосунки між дитиною та дорослим**; вони позитивні як для дитини, так і для дорослого.
- Винагороди **допомагають дитині набути внутрішнього контролю.**

Що батьки роблять не так?

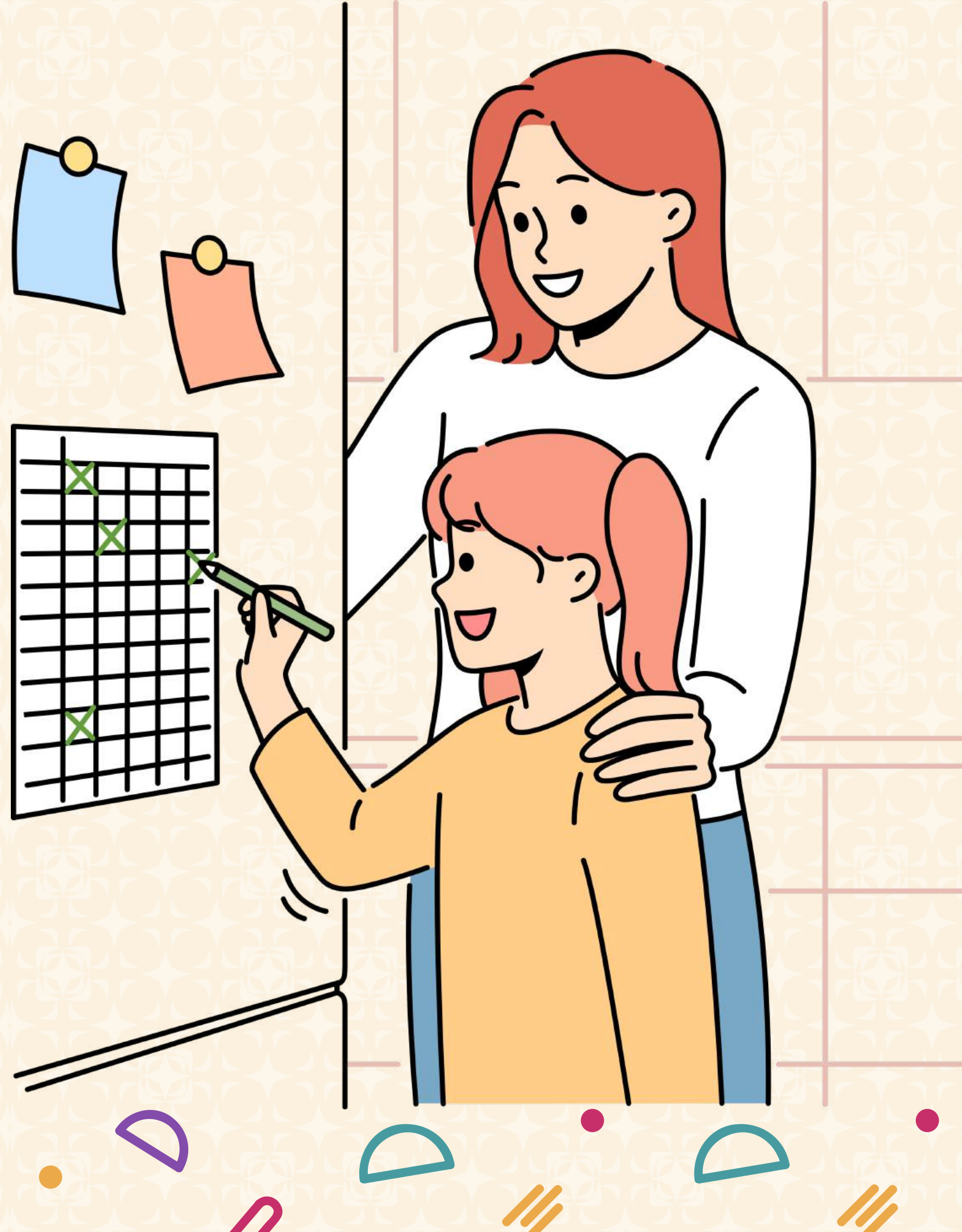
- Батьки звертають увагу на прогалини та складнощі у навчанні дитини, низькі оцінки, планують їх виправлення, проте не помічають успіхів, досягнень та високих оцінок.
- Батьки звертають увагу на дитину, коли вона себе погано поводить, однак не відмічають, не коментують та не цінують бажану поведінку.
- Батьки вважають, що винагороджувати дитину за бажану поведінку — це «хабар», а тому утримуються від позитивних підкріплень.
- Дитина намагається звернути увагу батьків на себе. Батьки **дуже зайняті та постійно ігнорують досягнення дитини**. Врешті коли поведінка дитини починає відволікати, батьки звертають на неї увагу.
- Батьки все ж таки виконують вимоги дитини, щоб уникнути подальшої конфронтації або тому, що так простіше та викликає менше стресу.

Як навчити дитину дисципліни?

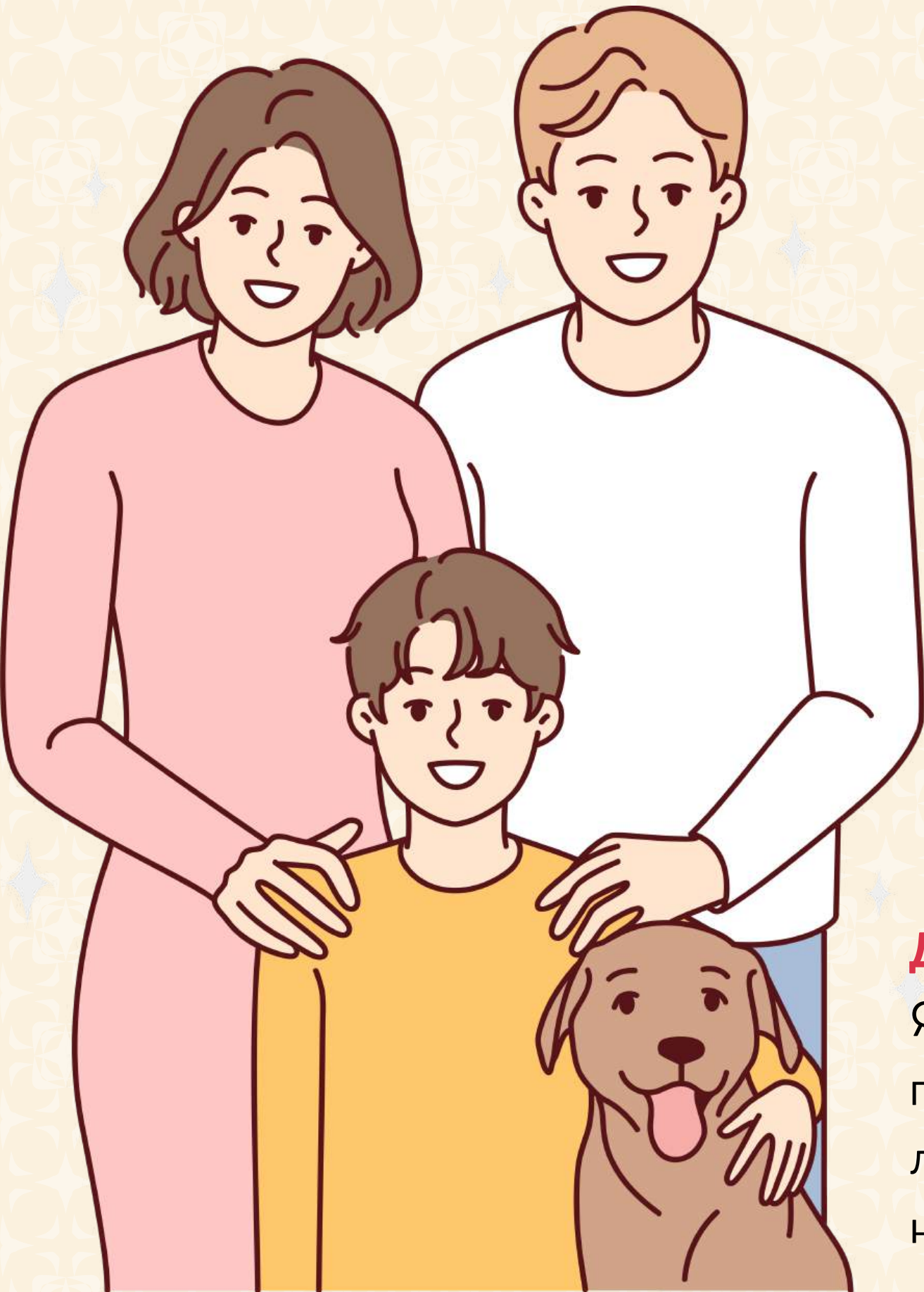
Термін «дисципліна» походить від латинського слова *disciple*, яке означає **«послідовник якогось вчення»**. Йдеться про щось цінне, засвоєне від вчителя або інструктора.

По суті, батьки передають власні моделі поведінки та хочуть, щоб діти їх засвоїли та використовували.

У вихованні дисципліна належить до інструментів, спрямованих на те, щоб керувати, спрямовувати й контролювати поведінку дітей.

Для чого потрібна дисципліна?

1. Дисципліна потрібна для того, **щоб захистити дітей** від потенційно шкідливих ситуацій.
2. Дисципліна — це процес, який допомагає дітям зрозуміти, що погано, а що добре, **допомагає навчитися дотримуватися правил, а також навчитися правильної поведінки в певних ситуаціях.**
3. Дисципліна допомагає дітям **розвивати самоконтроль.**
4. Дисципліна включає в себе втручання з боку батьків, які допомагають дітям вивчити та опанувати нові навички.
5. **Конструктивна дисципліна забезпечує та зміцнює стосунки дитини з дорослим, який піклується про неї.**

Дисципліна — це довгостроковий процес, а не одноразове втручання.

Якщо батьки вважають, що словесні покарання не виправляють поведінку дитини, вони можуть звертатися до сильніших методів, що лише поглиблює конфлікт та ускладнює взаємодію, утворюючи негативне середовище і заважаючи навчанню бажаної поведінки.

Батьки зазвичай використовують три види наслідків для пояснення небажаної поведінки:

Природні
наслідки

Логічні
наслідки

Штучні
наслідки

Природні наслідки

Природні наслідки – **це ті наслідки, які існують у зовнішньому світі.**

Наприклад:

- якщо вийти на вулицю під дощ без парасольки, то змокнеш;
- якщо гратися замість того, щоб виконати домашнє завдання, то отримаєш погану оцінку за його невиконання;
- якщо грубо ставитися до інших, то можна залишитися на самоті;
- якщо відмовитися від обіду, то будеш голодним увесь день.

Перевага природних наслідків у тому, що вони вчать важливих висновків про те, як влаштований цей світ. Батьки не завжди зможуть бути поруч для того, щоб контролювати поведінку дитини. Чим краще дитина буде розуміти негативні наслідки певної поведінки, тим більше вона буде підготована до того, щоб уникати болісних наслідків у майбутньому.

Логічні наслідки

Логічні наслідки — **наслідки, які неодмінно настають після певної поведінки**. Батьки часто використовують ці наслідки, коли не можуть дочекатися настання природних наслідків.

Наприклад, якщо дитина катається на велосипеді по дорозі, батьки не чекатимуть, поки її зіб'є машина, для того щоб довести, що кататися вулицею небезпечно. Вони придумують наслідок, який, на їхню думку, логічно пов'язаний із такою поведінкою — на деякий час заберуть велосипед.

Є декілька видів логічних наслідків:

1. Вилучення предметів або позбавлення привілеїв.
2. Вилучення дитини з оточення, якщо вона в ньому не може належно себе поводити.

Логічні наслідки забезпечують постійну можливість для навчання та розвитку дитини.

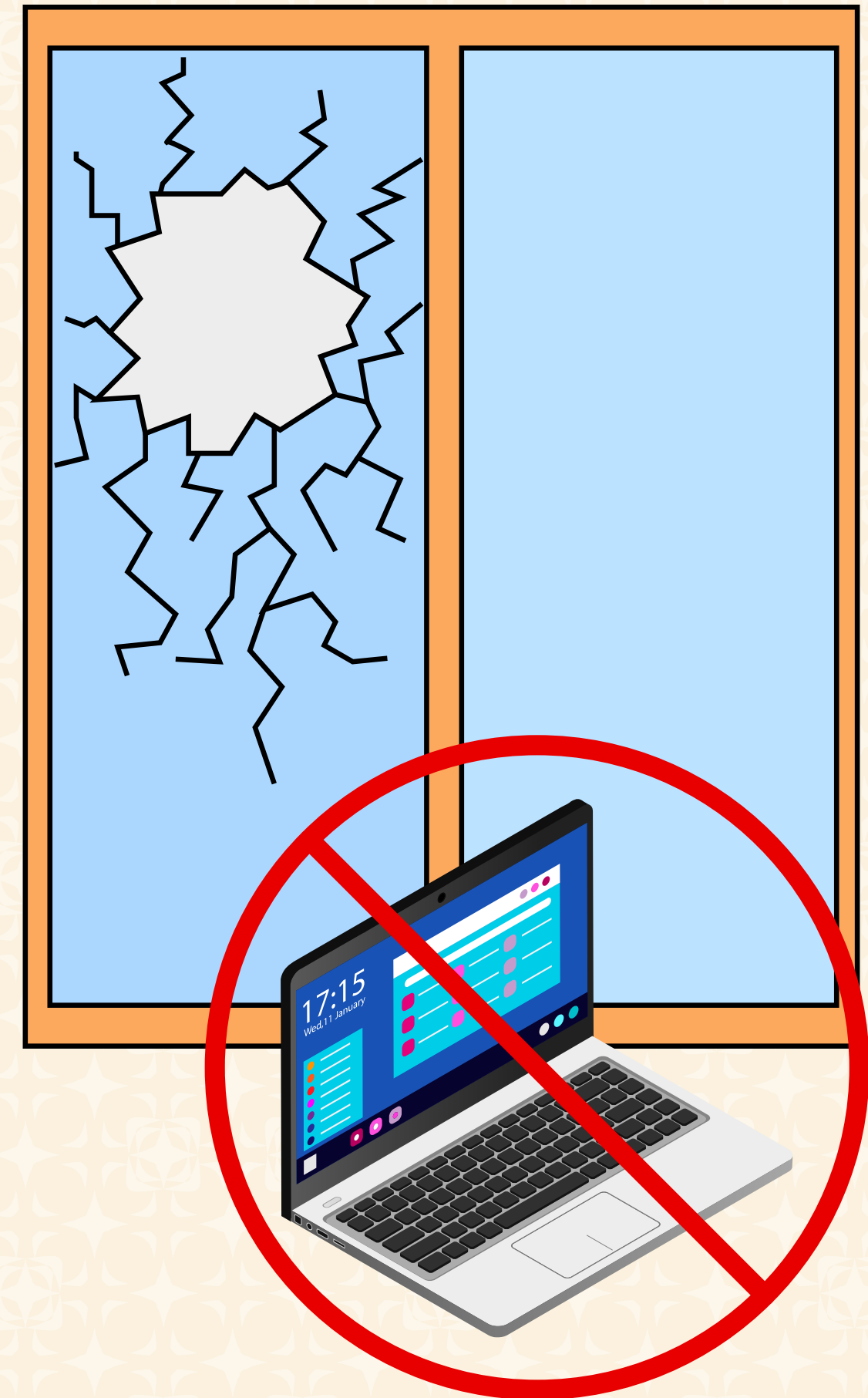

Штучні наслідки

Іноді батьки використовують негативні наслідки, які не мають очевидного логічного стосунку до небажаної поведінки, — так звані штучні наслідки.

Прикладом може бути реакція батьків на розбите скло — позбавлення дитини можливості грати на комп'ютері.

Через те, що **немає логічного зв'язку між поведінкою та наслідком**, діти можуть не повною мірою розуміти свою поведінку, яка призвела до негативних наслідків. **Дитина може переживати наслідок як примху батьків. Тож вона не винесе корисного досвіду зі своєї поведінки.** Важливо пам'ятати, що наслідки повинні застосовуватися відразу після небажаної поведінки — так вони матимуть більший ефект.

Вік дитини	Небажана поведінка	Логічний наслідок	Штучний наслідок	Бажана поведінка, яка повинна винагороджуватися
7 років	Кинуті на підлогу іграшки	Дитина прибирає іграшки, батьки можуть допомогти й навчити	Дитину відправляють в іншу кімнату	Зібрати іграшки, коли час гри закінчиться
10 років	Невиконане домашнє завдання	Дитині не дозволено займатися улюбленою справою, поки вона не виконає домашнє завдання	Дитина на годину раніше йде спати	Дитина виконує домашнє завдання
13 років	Кинуті на підлозі у ванній кімнаті одяг і рушники	На цьому тижні дитина прибирає ванну кімнату	Батьки не дають дозволу на те, щоб дитина пішла на вечірку цього тижня	Дитина складає брудний одяг і рушники в належному місці
15 років	Порушення часу повернення додому з прогулянки на одну годину	На наступних вихідних дитина повинна повернутися додому на годину раніше	Батьки забирають кишенькові гроші	Дитина приходять вчасно або телефонує, щоб попередити про запізнення

Правила ефективних наслідків

«Холодна» голова. Обирайте наслідки за небажану поведінку стримано. Опануйте емоції й тільки після цього дійте.

Вчинок, а не особистість. Критикуйте небажану поведінку, а не дитину: *“Ти припиняєш гру, і ми зараз йдемо додому, тому що називав (-ла) інших дітей поганими словами. Така поведінка є неприйнятною, ти точно можеш спілкуватися ввічливо, наступного разу, будь ласка, спілкуйся, не ображаючи інших”.*

Дитина має знати, за що настають небажані наслідки. Наявність правил і чітке дотримання їх у родині дають дитині розуміння того, за що саме можуть наставати наслідки, які прирівнюються до покарання. Якщо дитина скоїла те, чого раніше з нею не обговорювали, то спочатку її слід **попередити про вірогідність небажаних для неї наслідків.** У разі повторення ситуації можна їх застосовувати.

Почуття та емоції важливі. Небажані для дитини наслідки не можуть наставати через вияв нею емоцій та почуттів. Усі мають право на різні емоції. Важливо, як їх виражає дитина, і вчити її, як це треба робити: *“Я розумію, що тебе образили і тобі боляче, але псувати чужі речі не дозволено. Варто сказати іншій дитині, що саме тебе ображає і як з тобою поводитися не потрібно, не завдаючи дитині або її речам шкоди”*.

Часові межі. Дитина має знати, скільки часу триватиме обмеження (небажаний наслідок). Спершу подумайте, як формулювати заборони. *«Не отримаєш більше солодкого»* або *«Відсьогодні – жодних соціальних мереж»* звучить як заборона на все життя. Але ж через певний час ви самі запропонуєте дитині щось смачненьке або скористаєтесь Instagram, Facebook, TikTok тощо.

Дотримання прав дитини. Жодні обмеження або наслідки за небажану поведінку не повинні порушувати прав дитини. Прояви насильства щодо дитини є неприпустимими.

Ритуал примирення. Оберіть якусь символічну дію, що буде ознакою припинення небажаного наслідку. Наприклад, потиснути руки або сказати “Мир, мир, мир!”

Важливо!

За кожним проявом «складної» поведінки дитини є певна причина!

Визначте цю причину, допоможіть дитині з нею впоратися - і дитина змінить свою поведінку, а ви збережете стосунки з нею!